

Gemeente Utrecht

BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE RAADSVRAGEN 2025, NUMMER 33

Datum	10 april 2025
Van	College B&W
Behandeld door	Rick Everts
E-mailadres	rick.everts@utrecht.nl
Kenmerk	30225196
Beleidsveld	Cultuur

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de beantwoording van de schriftelijke raadsragen jaargang 2025 nummer 33 van Romi Leevers & Hester Assen (Partij van de Arbeid), Ruben Snijder (Student&Starter), Ingeborg Hornsveld, (GroenLinks) van 11 maart 2025 over de toegankelijkheid van beeldcultuur.

Vraag 1

Wat doet de gemeente om ervoor te zorgen dat deze makers toegang hebben tot betaalbare faciliteiten, zoals studio's, apparatuur en montageruimtes?

Antwoord 1

Makers hebben ontwikkelruimte nodig zodat zij kunnen investeren in artistiek onderzoek en artistieke verdieping. Daarom is 'ontwikkelruimte' een van de vier pijlers van onze Cultuurvisie 2030. De gemeente Utrecht werkt om dit te bewerkstelligen aan de uitbreiding van de beschikbare creatieve werkruimte met 80.000 m² (zie het Uitvoeringsprogramma huisvesting culturele en creatieve sector 2025-2028). De locaties die we willen realiseren, zoals Berlijnplein, Attleeplantsoen, Paardenveld en Tussen de Rails, zullen naar verwachting ook generieke atelier- en werkruimtes bieden die ook te huren zijn door makers uit de film- en beeldcultuursector.

Vraag 2

Waar kunnen (jonge, onafhankelijke) makers terecht als ze zich verder willen ontwikkelen binnen beeldcultuur?

Antwoord 2

Er zijn verschillende initiatieven in de stad die ruimte bieden aan makers om zich te ontwikkelen binnen de film- en beeldcultuur. De Hogeschool voor de Kunsten Utrecht leidt ieder jaar nieuwe studenten op in verschillende disciplines binnen de film- en beeldcultuur. 't Hoogt wil in haar nieuwe te ontwikkelen bioscoop een podium en clubhuis zijn voor (beginnende) makers in deze sector. IMPAKT ondersteunt jonge makers en curatoren bij het maken van nieuwe projecten. Kaboom Animation Festival helpt makers tijdens de Industry Days hun weg te vinden in de industrie. Ook het Nederlands Film Festival blijft voornemens om nieuw talent te blijven ondersteunen. Studio Camera heeft als missie om talentontwikkeling te stimuleren en een netwerk voor beeldmakers te creëren. Als gemeente bieden we de tweejarige en vierjarige Cultuurnota waar initiatieven aanspraak op kunnen maken én hebben we daarnaast de Impuls- en Projectsubsidies Cultuur beschikbaar voor makers in deze disciplines. Tot slot werken we momenteel met het Comité van Wijzen aan een plan van aanpak

voor de oprichting van een fonds voor film- en beeldcultuur zoals gevraagd door de raad in amendement A208. Wij verwachten u in Q2 hier verder over te kunnen informeren.

Vraag 3

Hoe laat het college het principe van ongelijk investeren voor gelijke kansen terugkomen in dit beleid?

Antwoord 3

Hoewel we geen afzonderlijk beleidskader voor film- en beeldcultuur hanteren, passen we het principe 'ongelijk investeren voor gelijke kansen' ook op deze disciplines toe binnen ons bredere cultuurbeleid. Concreet betekent dit dat middelen primair worden ingezet waar de behoefte het grootst is. Makers en organisaties binnen de film- en beeldcultuur kunnen net als andere disciplines gebruikmaken van onze subsidieregelingen en huisvestingsinitiatieven. Het principe 'ongelijk investeren voor gelijke kansen' komt op verschillende manieren terug binnen onze subsidieregelingen, huisvestingsinitiatieven en ander cultuurbeleid. Zo zijn binnen de vierjarige Cultuurnota een pluriform aanbod en een inclusieve cultuursector leidende principes, wat bijdraagt aan een eerlijke verdeling over de stad. Een ander voorbeeld is de Impuls Jongerencultuurregeling waar we prioriteit hebben gegeven aan organisaties die zich richten op de wijken Overvecht, Kanaleneiland (Zuidwest), Zuilen, Ondiep (Noordwest) en Hoograven (Zuid). Ook bij huisvestingsinitiatieven prioriteren we de realisatie van nieuwe culturele voorzieningen in wijken die dit soort initiatieven het hardste nodig hebben. Dit zijn een aantal voorbeelden van manieren waarop we de kansongelijkheid verkleinen in de stad.

Vraag 4

Hoe ondersteunt de gemeente Utrecht makers bij het vinden van geschikte locaties of platforms om hun werk te presenteren (zoals vereist voor cultuursubsidie)? Ziet het college ook de mogelijkheid om zichtbaarheid van werk van onafhankelijke makers in Utrecht te vergroten, bijvoorbeeld op evenementen of openbare schermen?

Antwoord 4

Bij onze Impuls- en Projectsubsidies Cultuur stellen we de voorwaarde dat er minimaal één fysiek toegankelijk en openbaar presentatiemoment moet zijn. De presentatie-eis is als voorwaarde opgenomen om ervoor te zorgen dat de kunst die gerealiseerd wordt door middel van deze subsidie ook een Utrechts publiek vindt. We erkennen dat een presentatiemoment voor makers in de film- en beeldcultuur vaak lastiger te realiseren is dan voor andere disciplines waarbij deze onderdeel van het maakproces zijn, zoals theater of muziek – we gaan daarom deze regelingen evalueren (zie vraag 10). Tegelijkertijd zijn er diverse locaties die wel geschikt zijn (zie vraag 2 en 5). In principe ondersteunen we aanvragers niet bij het vinden van een geschikte locatie om hun werk te presenteren – al denken we indien gevraagd mee. We hebben op dit moment geen extra middelen beschikbaar om, buiten de reguliere subsidieregelingen om, extra presentatieplekken te financieren, zoals additionele evenementen of openbare schermen.

Vraag 5

Waar kunnen makers van beeldcultuur hun werk laten zien? Zijn er initiatieven die het vertonen van werk van onafhankelijke makers ondersteunen, bijvoorbeeld in bioscopen, culturele centra of op publieke platforms? Zo ja, welke zijn dit?

Antwoord 5

De ervaring leert dat aanvragers presentatiemomenten organiseren bij filmhuizen zoals 't Hoogt, het Louis Hartlooper complex, Springhaver en Slachtstraat, en op alternatieve locaties zoals bijvoorbeeld Steck Utrecht. Alternatieven zouden ook de bij vraag 2 genoemde partijen kunnen zijn, of andere partijen die laagdrempelige presentatiemogelijkheden bieden zoals ACU, Beton-T, het Queer Film Festival Utrecht, RAUM, Villa Concordia, de Nijverheid en de wijk- en jongerencultuurhuizen.

Vraag 6

Hoe zorgt de gemeente ervoor dat nieuw werk van onafhankelijke makers toegankelijk is voor een breed publiek, inclusief jongeren, mensen met een afstand tot cultuur en mensen met een beperking?

Antwoord 6

Als gemeente zetten we ons op twee manieren in voor culturele voorzieningen: door nieuwe fysieke locaties te realiseren die als presentatieplek kunnen dienen en door initiatieven te subsidiëren die ruimte bieden voor presentatie. Bij (ver)bouw van culturele voorzieningen hanteren we de Utrecht Standaard Toegankelijk, zodat locaties fysiek toegankelijk zijn voor een breed publiek. In subsidieregelingen zoals de projectsubsidie cultuur en de Cultuurnota zijn toegankelijkheid en inclusiviteit leidende principes bij de toekenning van middelen. Daarnaast roepen we in de Cultuurnota grote organisaties op tot solidariteit door verantwoordelijkheid te nemen voor kleinere initiatieven en nieuwe makers. We blijven hierover in de monitoring in gesprek met instellingen.

Vraag 7

Zijn er volgens het college genoeg toegankelijke en betaalbare/gratis presentatieplekken in Utrecht waar makers hun werk kunnen tonen? Zo ja, welke plekken zijn dit dan?

Antwoord 7

In ons antwoord op vraag 5 noemen we verschillende presentatieplekken in Utrecht waar makers hun werk kunnen tonen. Tegelijkertijd blijkt uit de evaluatie van de Machinerie dat voor makers ruimte voor experiment en het vertonen van minder gangbare producties ontbreekt. Ook staat in het rapport Cultuurverkenning 2023 dat, na de Machinerie, een centrum voor beeldcultuur met educatie, talentontwikkeling en participatie ontbreekt in de bestaande infrastructuur. In de Subsidieverdeling Cultuurnota 2025-2028 constateren wij ook dat de film- en beeldcultuursector de komende periode extra aandacht verdient. We onderzoeken hoe we de positie van film- en beeldcultuur in de toekomst verder kunnen verbeteren.

Vraag 8

Hoe zorgt de gemeente ervoor dat niet-gevestigde makers gelijke kansen hebben om gebruik te maken van prominente presentatieplekken, zoals TivoliVredenburg, het Louis Hartlooper Complex of bibliotheken?

Antwoord 8

Zoals eerder aangegeven (vraag 4) koppelen we makers niet actief aan locaties. In de Cultuurnota hebben we de grote culturele instellingen wel opgeroepen om jonge makers en nieuwe geluiden een podium of een presentatieplek te bieden (vraag 6). Zowel onder het criterium 'betekenis voor de stad' als het criterium 'bijdrage aan het culturele ecosysteem' zijn de (grotere) aanvragers getoetst op hun bereidheid om makers plek te geven. Uit de Cultuurnota (p. 28): 'We vinden het belangrijk dat organisaties en makers die subsidie aanvragen ook bijdragen aan het makersklimaat in Utrecht. Zij spelen een belangrijke rol in het ecosysteem en de culturele infrastructuur. Ze geven (andere) makers een podium, repetitieruimte, begeleiding of budget'. Dit blijft in de monitoring een gespreksonderwerp met hen.

Vraag 9

Hoe kunnen kleinere makers met beperkte middelen volgens het college voldoen aan de presentatie-eis, vooral gezien de kosten en beschikbaarheid van presentatieruimtes?

Antwoord 9

Uitvoeringskosten behoren tot de subsidiabele kosten binnen de Impuls- en Projectsubsidies Cultuur, dus tot 50 procent van deze kosten kunnen gedekt worden uit de subsidies. De overige 50 procent dienen kleine makers via kaartverkoop, crowdfunding, donaties en private fondsen te dekken. Samenwerkingen met andere makers en presenterende organisaties kunnen daarin ook helpen. Voor het vinden van presentatieruimtes zullen makers contact moeten zoeken met bijvoorbeeld de genoemde instellingen.

Vraag 10

Is de gemeente bereid alternatieve vormen van presentatie te erkennen voor de subsidie-eis, zoals online platforms, wijkgerichte presentaties of kleinschalige vertoningen in openbare ruimtes?

Antwoord 10

Wijkgerichte presentaties of kleinschalige vertoningen in openbare ruimtes vallen al binnen de voorwaarde van toegankelijke en openbare presentatiemomenten. Dat geldt niet voor online platforms. Daarnaast merken we dat makers binnen de toegestane presentatievormen soms tegen praktische beperkingen aanlopen. Tegelijkertijd vinden we het belangrijk dat het Utrechtse publiek de gesubsidieerde projecten kan ervaren. We nemen deze vraag mee in onze evaluatie van de projectsubsidie in 2025. We onderzoeken daarbij of en hoe alternatieve presentatievormen beter kunnen worden meegenomen in de Impuls- en Projectsubsidies Cultuur regelingen.

Vraag 11

Hoe evalueert de gemeente de effectiviteit van de presentatie-eis binnen het cultuursubsidiebeleid, en wat wordt gedaan om eventuele obstakels voor makers weg te nemen?

Antwoord 11

De presentatie-eis zorgt ervoor dat gesubsidieerd werk een Utrechts publiek bereikt (zie ook vraag 4). Bij de eindverantwoording van subsidieaanvragen controleren we of er daadwerkelijk een presentatie voor publiek in Utrecht heeft plaatsgevonden. Zowel de Impuls- als de Projectsubsidie Cultuur regelingen worden jaarlijks geëvalueerd (zie de nadere regels), zo ook in 2025. Hierbij evalueren we dit jaar ook de presentatie-eis en kijken daarbij naar eventuele obstakels voor makers (zie vraag 10).

Vraag 12

Komen jongeren genoeg in aanraking met beeldcultuur, zeker nu er wellicht wat minder plek is voor beeldcultuur in de stad? Het is belangrijk dat ze (vroeg) in aanmerking komen met beeldcultuur zodat ze vroegtijdig hun talent kunnen ontwikkelen. Niet alleen ruimte voor de gevestigde orde, juist ruimte voor iets nieuws.

Antwoord 12

Als gemeente meten we niet het percentage jongeren dat in aanraking komt met beeldcultuur. Wat we weten is dat de Cultuurmonitor landelijk laat zien dat 82 procent van de 6-19 jarigen in 2022 een filmvertoning in een bioscoop of filmhuis bezocht. In de stad zijn er een aantal gesubsidieerde en ongesubsidieerde partijen die jongeren in aanraking brengen met film- en beeldcultuur, bijvoorbeeld door filmvertoningen, educatieprogramma's en film- en mediaprojecten. Denk hierbij aan de verschillende genoemde bioscopen en filmhuizen, Common Frames, Cinekid Utrecht, 't Hoogt, Kaboom Animation Festival en het Nederlands Film Festival. Ook draagt de gemeente bij aan Filmhub Midden, een regionaal netwerk voor filmeducatie waarbij een aantal van de genoemde partijen is aangesloten. Dit netwerk werkt aan een structurele plek voor film in het primair, voortgezet en speciaal onderwijs in de provincie Utrecht.

Vraag 13

Hoe zorgen we dat, in onze gemeente, mensen van zoveel mogelijk verschillende culturele achtergronden in aanraking komen met beeldcultuur? Hoe wordt hierin het principe van ongelijk investeren voor gelijke kansen meegenomen?

Antwoord 13

We ondersteunen via onze subsidieregelingen initiatieven die bijdragen aan een divers aanbod in film- en beeldcultuur. Daarbij hanteren we het principe 'ongelijk investeren voor gelijke kansen' (zie vraag 3). Zo stimuleren we een inclusief cultureel klimaat waar iedereen zich kan herkennen in het aanbod en zich welkom voelt om deel te nemen, en zo zorgen we voor een eerlijke verdeling van de beschikbare middelen over de stad. Ook dragen we dus bij aan Filmhub Midden die samen met haar partners werkt aan meer inclusiviteit in filmeducatie.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Schriftelijke vragen: De toegankelijkheid van beeldcultuur

11 maart 2025

Utrecht is een stad die bekend is om haar beeldcultuur. Denk aan film, foto, digitale kunst, animatie en nog veel meer moois. Onze stad is bekend van grote evenementen zoals het Nederlands Film Festival, Kaboom, de vele bioscopen en meerdere opleidingen rondom beeldcultuur. Ondanks deze goede initiatieven staat beeldcultuur in Utrecht onder druk. Hoge instapkosten en subsidieregels kunnen ervoor zorgen dat jonge en onafhankelijke makers zich moeilijk kunnen ontwikkelen. Dit is zonde omdat we, juist in Utrecht, al zoveel mooie initiatieven en talentvolle makers hebben die verder willen en kunnen ontwikkelen. Hierom hebben de fracties van Partij van de Arbeid, Student&Starter en GroenLinks de volgende vragen.

Vragen:

Beeldcultuur heeft, in vergelijking met andere kunsten, relatief hoge instapkosten. De volgende vragen gaan over de betaalbaarheid en toegankelijkheid van beeldcultuur voor jonge en nieuwe makers.

1. Wat doet de gemeente om ervoor te zorgen dat deze makers toegang hebben tot betaalbare faciliteiten, zoals studio's, apparatuur en montageruimtes?
2. Waar kunnen (jonge, onafhankelijke) makers terecht als ze zich verder willen ontwikkelen binnen beeldcultuur?
3. Hoe laat het college het principe van ongelijk investeren voor gelijke kansen terugkomen in dit beleid?

Andere uitdagingen die onafhankelijke makers van beeldcultuur tegenkomen zijn een gebrek aan plekken om hun werk te tonen. De volgende vragen gaan over de mogelijkheden van presentatie voor beeldcultuur.

4. Hoe ondersteunt de gemeente Utrecht makers bij het vinden van geschikte locaties of platforms om hun werk te presenteren (zoals vereist voor cultuursubsidie)? Ziet het college ook de mogelijkheid om zichtbaarheid van werk van onafhankelijke makers in Utrecht te vergroten, bijvoorbeeld op evenementen of openbare schermen?
5. Waar kunnen makers van beeldcultuur hun werk laten zien? Zijn er initiatieven die het vertonen van werk van onafhankelijke makers ondersteunen, bijvoorbeeld in bioscopen, culturele centra of op publieke platforms? Zo ja, welke zijn dit?
6. Hoe zorgt de gemeente ervoor dat nieuw werk van onafhankelijke makers toegankelijk is voor een breed publiek, inclusief jongeren, mensen met een afstand tot cultuur en mensen met een beperking?

7. Zijn er volgens het college genoeg toegankelijke en betaalbare/gratis presentatieplekken in Utrecht waar makers hun werk kunnen tonen? Zo ja, welke plekken zijn dit dan?
8. Hoe zorgt de gemeente ervoor dat niet-gevestigde makers gelijke kansen hebben om gebruik te maken van prominente presentatieplekken, zoals TivoliVredenburg, het Louis Hartlooper Complex of bibliotheken?

Verdere problemen waar makers van beeldcultuur tegenaan kunnen lopen zijn onzekere subsidiestromen. Zeker de presentatie-eis kan voor onafhankelijke makers vaak een probleem op leveren aangezien ze moeite hebben met het vinden van locaties die hun kunst wil vertonen. Daarom gaan de volgende vragen over de presentatie-eis bij beeldcultuur.

9. Hoe kunnen kleinere makers met beperkte middelen volgens het college voldoen aan de presentatie-eis, vooral gezien de kosten en beschikbaarheid van presentatieruimtes?
10. Is de gemeente bereid alternatieve vormen van presentatie te erkennen voor de subsidie-eis, zoals online platforms, wijkgerichte presentaties of kleinschalige vertoningen in openbare ruimtes?
11. Hoe evalueert de gemeente de effectiviteit van de presentatie-eis binnen het cultuursubsidiebeleid, en wat wordt gedaan om eventuele obstakels voor makers weg te nemen?

De volgende vragen gaan over het publiek van beeldcultuur.

12. Komen jongeren genoeg in aanraking met beeldcultuur, zeker nu er wellicht wat minder plek is voor beeldcultuur in de stad? Het is belangrijk dat ze (vroeg) in aanmerking komen met beeldcultuur zodat ze vroegtijdig hun talent kunnen ontwikkelen. Niet alleen ruimte voor de gevestigde orde, juist ruimte voor iets nieuws.
13. Hoe zorgen we dat, in onze gemeente, mensen van zoveel mogelijk verschillende culturele achtergronden in aanraking komen met beeldcultuur? Hoe wordt hierin het principe van ongelijk investeren voor gelijke kansen meegenomen?

Gesteld door:

- Romi Leever & Hester Assen, Partij van de Arbeid
- Ruben Snijder, Student&Starter
- Ingeborg Hornsveld, GroenLinks

